

9. Law of Ukraine «On Agricultural Cooperation». *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2020, No. 52, p. 497. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>.

10. The Law of Ukraine «On Collective Agricultural Enterprise». *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 1992, No. 20, p. 272). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-12#Text>.

11. The Law of Ukraine «On Farming *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2003, No. 45, p. 363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>.

12. Law of Ukraine «On Limited Liability Companies and Additional Liability Companies». *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2018, No. 13, p. 69. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.

13. Law of Ukraine «On Agricultural Cooperation.» (*Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 1997, No. 39, p. 261). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469/97-вр#Text>.

14. The Law of Ukraine «On Land Lease» (*Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 1998, No. 46-47, p. 280). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>.

15. The Law of Ukraine «On Land Lease» (*Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1998, No. 46-47, p. 280). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>.

16. Civil Code of Ukraine. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2003, No. 40-44, p. 356). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2024

УДК 330.341.1

JEL Classification H11, H56, H87, H77

DOI 10.33111/EE.2024.52.PopovychR

R. Popovych

*Pursuer of the third (educational-scientific) level of higher education
Higher educational institution
academician Yuriy Bugay
international scientific and technical*

Р. І. Попович

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»*

ORCID: 0009-0008-7169-8588

АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

АНОТАЦІЯ. У статті розглянуто важливість комплексного підходу до формування механізмів державної політики зміцнення економічної безпеки. Проаналізовано передумови і ключові аспекти, такі як

ретельна оцінка загроз, стратегічне планування, активна підтримка політичного керівництва та розвиток людського капіталу. Звертається увага на необхідність стабільності політичної та соціальної ситуації для привабливості для інвесторів. Автор наголошує на важливості взаємодії між державними і приватними секторами, а також залученні міжнародних партнерів для ефективного розв'язання економічних проблем. Крім того, стаття висвітлює значення вдосконалення механізмів моніторингу і контролю за реалізацією політики зміцнення економічної безпеки. Ефективна система контролю дозволяє вчасно виявляти негативні тенденції та втручатися для їх усунення, а також сприяти підвищенню відкритості та прозорості управління, що впливає на рівень довіри як місцевих, так і зовнішніх інвесторів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: економічна безпека, політика, держава, механізм, управління.

ANALYSIS OF PRECONDITIONS FOR FORMATION OF MECHANISMS OF STATE POLICY FOR STRENGTHENING ECONOMIC SECURITY

ABSTRACT. In today's conditions of globalization and constant economic turbulence, strengthening economic security becomes an extremely important task for every country. This article emphasizes the necessity of a comprehensive approach to shaping mechanisms of state policy in this area. One of the key aspects under consideration is the thorough assessment of threats. Proper identification of potential risks allows for the development of effective strategies to protect the economy from negative influences. It is important to consider not only economic aspects but also political, social, and technological ones. Strategic planning is another key element. A distinctive feature of effective policies aimed at strengthening economic security is their ability to adapt to changing conditions and adversities. Active support from political leadership and the development of human capital are also important aspects for the successful implementation of strategies. Additionally, the stability of the political and social situation in the country plays a crucial role in creating an attractive environment for investors. The interaction between the public and private sectors, as well as the involvement of international partners, are also important. Collaboration with global partners allows for the exchange of experience and resources, contributing to the stabilization and strengthening of the economy in the face of global challenges. Moreover, fostering innovation and investing in research and development are essential components of enhancing economic security. By promoting innovation, countries can diversify their economies, enhance competitiveness, and create new opportunities for growth. Encouraging entrepreneurship and supporting small and medium-sized enterprises (SMEs) also play a significant role in building resilience and driving economic prosperity. Furthermore, effective regulation and governance frameworks are necessary to ensure transparency, accountability, and the rule of law, which are vital for maintaining investor confidence and attracting foreign investment.

KEY WORDS: economic security, policy, state, mechanism, management.

Вступ. У сучасному швидкозмінному глобальному середовищі питання економічної безпеки стоїть на першому плані національних порядків по всьому світу. Уряди постійно працюють над розробкою надійних стратегій та механізмів для захисту своїх економік від внутрішніх та зовнішніх загроз. Формування ефективної державної політики, спрямованої на зміцнення економічної безпеки, вимагає ретельного аналізу базових факторів і передумов, що впливають на такі механізми. Ця стаття саме й присвячена дослідженню цієї сфери, пропонуючи глибокий аналіз передумов, що впливають на формування механізмів державної політики, спрямованих на посилення економічної безпеки. Шляхом детального розгляду цих передумов заплановано дослідити складну взаємодію політичних, економічних та соціальних динамік, які сприяють розробці стратегій, важливих для забезпечення економічної стійкості та стабільності країни.

Наукові дослідження, як зарубіжних, так і вітчизняних, присвячено проблемам економічної безпеки як важливої складової державної політики. Деякі з них належать Амоші О. І., Волошину О. Р., Гбуру З. В., Галайко Н. В., Тимошенко О. В., Каламбет С. В., Олешку А. А., Яремко І.І. та іншим дослідникам і практикам. Однак питання формування державної політики економічної безпеки в Україні в умовах сучасних глобальних загроз потребує глибокого і детального аналізу та розробки ефективних інструментів і механізмів для її реалізації.

Постановка завдання. Полягає у ретельному дослідженні та аналізі факторів, що впливають на процес формування механізмів державної політики зміцнення економічної безпеки.

Результати. Економіка, як система відносин, охоплює певні об'єкти макро- і мікрорівня. Досить часто фінансово-виробничі конфлікти і проблеми виникають саме на рівні конкретних підприємств. Проте рівень економічної безпеки підприємств як такий не розглядається у нормативно-правових актах. Загалом у нормативних документах можна зустріти поняття, такі як національна економіка, національна безпека, безпека регіону тощо.

Визначення взаємодії, співвідношення та впливу чинників безпеки на рівнях макро-, мезо- і мікроекономіки — це досить складне завдання. Підсумовуючи сказане, можна сказати, що є доцільність спроби регламентувати або описати поведінку цілої системи об'єктів без регламентації або опису поведінки кожного з них. З іншого боку, зрозуміло, що можливість опису поведінки

системи об'єктів без опису поведінки кожного з них існує не завжди. Для цього, ймовірно, повинна бути виконана низка умов і зроблені певні допущення. Обговорення цієї проблеми виходить далеко за межі нашого дослідження. Вважається розумним припущення, що якщо ми розглядаємо безпеку певної системи, яка входить у складнішу систему і складається з підсистем зі складною взаємодією.

Проте варто зазначити, що в законодавстві рівень економічної безпеки підприємства фактично не виділений. Найбільш можливі причини цього, на наш погляд, такі:

- масштаб подій на рівні підприємства незначний порівняно з рівнем країни, регіону або галузі;
- процес законотворчості йде за напрямом від загального до часткового, тому до рівня підприємства законодавці ще не дійшли.

Логічно припустити, що вирішення проблеми економічної безпеки, включаючи і законодавче забезпечення діяльності економічного убезпечення, потрібно здійснювати не лише на рівні держави, регіону, галузі, а й на рівні підприємства. Захист інтересів підприємств національної економіки є значним елементом як внутрішньої, так і зовнішньої політик більшості урядів розвинених країн світу.

Існуючі сучасні теоретико-методологічні основи дослідження економічної безпеки, на наш погляд, не повністю висвітлюють проблематику, що знижує ефективність практичної діяльності зі забезпечення економічної безпеки. Звідси ми надаємо особливу увагу питанню теорії економічної безпеки.

Категорія «економічна безпека» та її структурні, функціональні компоненти, зокрема за рівнями ієрархії управління, почали вивчатися в Україні з початку 1990-х років. Це, ймовірно, пов'язано з отриманням Україною незалежності, формуванням державності та становленням національних, і навіть економічних інтересів.

У Концепції економічної безпеки України економічна безпека розглядається як стан економіки, суспільства та інститутів державної влади, при якому забезпечується реалізація і гарантований захист національних економічних інтересів, прогресивний соціально-економічний розвиток України, достатній оборонний потенціал навіть за несприятливих внутрішніх та зовнішніх процесів.

У Національній доповіді «Про стан і перспективи розвитку підприємництва в Україні» зазначено, що економічна безпека визнається як ключовий аспект проблем взаємодії державного регулювання та інтересів підприємницького сектора та суспільства в цілому. Економічна безпека є структурною характеристикою

таких проблем, як взаємодія рівнів захисту життєвоважливих інтересів суб'єктів господарювання від внутрішніх і зовнішніх загроз, а також оцінка структурної збалансованості економічного розвитку.

Зазначається, що системність і складність проблеми зміцнення економічної безпеки підкреслюють необхідність поліпшення нормативно-методичного забезпечення державної політики у цій галузі. Стратегія розвитку, в основі якої лежить задоволення потреб суб'єктів підприємницької діяльності, визначається як пріоритетна і спрямована на створення сприятливого економіко-правового середовища, забезпечення сталого і збалансованого розвитку підприємництва, що сприяє економічному прогресу та суспільному розвитку (табл. 1).

Таблиця 1

АНАЛІЗ ВИЗНАЧЕНЬ ПОНЯТТЯ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

Автор	Визначення
Гець В. М.	Економічна безпека — це характеристика нормального функціонування економічної системи загалом, здатність до нормальної роботи внутрішньої та зовнішньої економічних систем, і включення її в світову економічну систему. Суб'єкти економічної безпеки — держава, підприємство і особа, що здійснюють самостійну діяльність і забезпечують власну економічну безпеку
Васильців Т. Г.	Економічна безпека підприємства — це такий стан функціонування, за якого підприємство і його продукція є конкурентоспроможними на ринку та одночасно гарантується: найефективніше використання ресурсів, інтелектуального і кадрового потенціалу; стабільність функціонування, стійкість і прогресивність розвитку; можливість протидіяти негативним впливам зовнішнього і внутрішнього середовищ його функціонування
Лисенко Ю. Г.	Безпека фірми — це такий стан виробничо-економічної системи, за якого функціонують механізми запобігання або зменшення рівня впливу загроз стабільності функціонування і розвитку підприємства
Олейніков Е. А.	Економічна безпека підприємства — це стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для запобігання загрозам і для забезпечення стабільного функціонування підприємства в даний час і в майбутньому
Клейнер Г. Б.	Економічна безпека підприємства — це такий стан господарського суб'єкта, за якого життєвоважливі компоненти структури і діяльності підприємства характеризуються високим ступенем захищеності від небажаних змін

Автор	Визначення
Половнев К. С.	Економічна безпека промислового підприємства — це безперервний процес забезпечення на промисловому підприємстві, що перебуває в певному зовнішньому оточенні, стабільності його функціонування, фінансової рівноваги і регулярного витягання прибутку, а також можливості виконання поставлених цілей і завдань, здатності його подальшого розвитку і вдосконалення на різних стадіях життєвого циклу підприємства і в процесі зміни конкурентних ринкових стратегій
Судоплатов А. П.	Безпека підприємства — це такий стан його правових економічних і виробничих відносин, а також матеріальних, інтелектуальних і інформаційних ресурсів, яке виражає здатність підприємства до стабільного функціонування
Бланк І. О.	Фінансова безпека підприємства є основним елементом системи його економічної безпеки. У загальному складі елементів економічної безпеки фінансова компонента виступає в ролі базового значення рівня і структури фінансового потенціалу підприємства в забезпеченні цілей його економічного розвитку

Загалом, два підходи до визначення безпеки можна розрізнити серед авторів. Перший підхід акцентує на понятті загрози, використовуючи його як основу. Другий підхід, уникаючи терміна «загроза» у визначенні безпеки, опирається на економічні концепції досягнення мети та функціонування системи. Існують також і визначення, що поєднують обидва підходи. Отже, можна говорити про наявність двох основних підходів.

Перший. Існує об'єкт, який характеризується певним параметром (структурою, ефективним функціонуванням, життєво важливими інтересами, потребами, існуванням, прогресивним розвитком і та ін.). Існують загрози цьому параметру — явища, які можуть негативно вплинути на нього. Якщо ж цей параметр захищений від загроз, то безпека об'єкта забезпечена.

Другий. Існує об'єкт з власними цілями, яких він намагається досягти. Об'єкт має внутрішнє та зовнішнє середовище. Завдяки певним характеристикам внутрішнього середовища об'єкт може перебувати в стані безпеки. Це означає, що навіть у разі впливу зовнішніх умов у певних межах об'єкт продовжує функціонувати і досягає своїх цілей. І якщо зміна зовнішніх умов не виходить за певні межі, то функціонування та досягнення цілей гарантовано.

Багато з наведених визначень мають одну спільну особливість: суто ідеологічний підхід, в якому поняття «загроза», «небе-

зпека», «небажані зміни», «непередбачені обставини» вважаються більш первинними порівняно з поняттям «економічна безпека», оскільки останнє базується на першому. Як результат, маємо певну парадоксальність: поняття загрози економічній безпеці є передумовою порівняно з поняттям самої економічної безпеки. Зрозуміло, що такий підхід до визначень містить досить ризиковану точку зору — «коли визначимо, що існують загрози, тоді будемо вживати заходів для їх запобігання». У більшості випадків вважається доцільним спочатку теоретично передбачати можливі загрози, а потім розглядати шляхи їх виявлення та протидії. Важливо зазначити, що визначення економічної безпеки не передбачає поняття «загроза», замість цього акцентується на зовнішніх умовах та їхній зміні.

Передумови формування механізмів державної політики зміцнення економічної безпеки охоплюють низку ключових аспектів, які впливають на стан і перспективи економіки країни. Деякі з цих передумов включають:

1. *Оцінка загроз і ризиків.* Аналіз поточних і потенційних загроз для економічної безпеки країни — першочергове завдання. Це може включати зовнішні загрози, такі як економічні санкції, торговельні конфлікти, а також внутрішні фактори, такі як корупція, недостатня конкурентоспроможність та недоліки в управлінні.

2. *Аналіз економічної ситуації.* Ретельний аналіз стану економіки країни, включаючи рівень економічного зростання, інфляцію, безробіття, бюджетний дефіцит, іноземні інвестиції, стан фінансових ринків тощо, допомагає визначити основні проблеми і потенційні шляхи розвитку.

3. *Стратегічне планування.* Розробка стратегій і довгострокових планів для зміцнення економічної безпеки, що враховують як внутрішні, так і зовнішні фактори, дозволяє визначити основні напрями дій і пріоритети.

4. *Політична воля.* Активна підтримка з боку політичного керівництва та прийняття ефективних законодавчих і регулятивних рішень є важливим елементом для успішної реалізації механізмів зміцнення економічної безпеки.

5. *Міжнародне співробітництво.* Зв'язки з міжнародними партнерами і участь у міжнародних економічних організаціях можуть забезпечити доступ до ресурсів, експертної підтримки і можливостей для спільного вирішення економічних проблем.

6. *Розвиток людського капіталу.* Інвестування в освіту, наукові дослідження й інновації сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки, що є важливим елементом її економічної безпеки.

7. *Стабільність політичної та соціальної ситуації.* Забезпечення стабільності в країні сприяє привабливості для інвесторів і підтримує розвиток економіки.

Загалом успішна політика зміцнення економічної безпеки базується на комплексному підході, який враховує різноманітні аспекти економічного розвитку та державного управління. Комплексний підхід до формування механізмів державної політики для зміцнення економічної безпеки передбачає систематичне і глибоке вивчення економічного середовища з урахуванням різноманітних факторів, що впливають на економіку держави. Це включає аналіз внутрішніх і зовнішніх загроз, стратегічне планування дій, підтримку з боку політичного керівництва та створення сприятливого законодавчого середовища.

Особлива увага також приділяється розвитку людського капіталу через інвестиції в освіту та наукові дослідження, оскільки це сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки. Забезпечення стабільності політичної та соціальної ситуації є також важливим аспектом, що забезпечує привабливість для інвесторів і сприяє розвитку економіки в цілому.

Важливим елементом є взаємодія між різними секторами суспільства — як державними, так і приватними, а також співпраця з міжнародними партнерами для спільного вирішення економічних проблем і зміцнення економічної безпеки.

Висновки. Аналіз передумов формування механізмів державної політики зміцнення економічної безпеки свідчить про необхідність комплексного підходу до забезпечення стабільності економічного розвитку. Ретельна оцінка загроз і ризиків — першочергове завдання для розробки ефективних механізмів політики. Стратегічне планування, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні фактори, дозволяє визначити пріоритетні напрями дій. Активна підтримка політичного керівництва і створення сприятливого законодавчого середовища — ключові фактори успішної реалізації механізмів політики. Розвиток людського капіталу, інвестиції в освіту і наукові дослідження сприяють підвищенню конкурентоспроможності економіки та є важливими компонентами зміцнення економічної безпеки. Забезпечення стабільності політичної і соціальної ситуації слугує передумовою привабливості для інвесторів і розвитку економіки. Ефективне формування механізмів державної політики вимагає поєднання різноманітних заходів та активної взаємодії між державними і приватними секторами, а також залучення міжнародних партнерів для спільного вирішення економічних проблем.

Література

1. Амоша О. І. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізм забезпечення. Фундаментальні орієнтири науки (гуманітарний та соціально-економічний напрями) : Збірник статей за матеріалами проектів Державного фонду фундаментальних досліджень. 2015. С. 340–354.

2. Волошин О. Р., Галайко Н. В. Індикатори економічної безпеки в умовах ринкової трансформації економіки України. URL : http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/biblioteka/nauk_konf/konf_22_04_2016.pdf

3. Гбур З. В. Економічна безпека як одна зі складових забезпечення національної безпеки України на сучасному етапі. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 18. С. 81–86.

4. Ередюк Н. Стратегічне партнерство Україна–США. URL : <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/article/viewFile/3261/2936>

5. Каламбет (Юдіна) С. В., Кириленко Б. О. Економічна безпека як багаторівнева система. URL : http://economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/62.pdf

6. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

7. Скорук О. В. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10961/1.pdf>

8. Тимошенко О. В., Олешко А. А. Державна політика економічної безпеки України в умовах глобальної нестабільності. *Економіка та держава*. 2018. № 9. С. 30–33. DOI: 10.32702/2306-6806.2018.9.30

9. Яремко І.І. Економічна безпека як складова національної безпеки держави. URL : <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/22426/1/43-Yaremko-74-75.pdf>

10. Olha Garafonova, Hanna Zhosan, Viktoriia Marhasova , Nataliia Tkalenko, Kateryna Trukhachova MATRIX METHOD OF COMPETITIVE ANALYSIS OF THE RESULTS OF ECONOMIC ACTIVITY OF HOSPITALITY ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF STRATEGIZATION AND DIGITAL TRANSFORMATION. «MANAGEMENT THEORY AND STUDIES FOR RURAL BUSINESS AND INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT Vol. 43 Issue2 Page237-248» 2021 <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2355>

References

1. Amosha O. I. Ekonomichna bezpeka: kontseptualne vyznachennia ta mekhanizhm zabezpechennia. Fundamentalni oriientyry nauky (humanitarnyi ta sotsialno-ekonomichnyi napriamy) [Economic security: conceptual definition and mechanisms of provision. Fundamental landmarks of science (humanitarian and socio-economic directions)]: Zbirnyk statei za.

materialamy proektiv Derzhavnoho fondu fundamentalnykh doslidzhen. 2015. S. 340–354. [in Ukrainian]

2. Voloshyn O. R., Halaiko N. V. Indykatory ekonomichnoi bezpeky v umovakh rynkovoï transformatsii ekonomiky Ukrainy. [Indicators of economic security in conditions of market transformation of the Ukrainian economy] URL : http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/biblioteka/nauk_konf/konf_22_04_2016.pdf [in Ukrainian]

3. Hbur Z. V. Ekonomichna bezpeka yak odna zi skladovykh zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy na suchasnomu etapi. [Economic security as one of the components of ensuring national security of Ukraine at the present stage] Investytsii: praktyka ta dosvid. 2017. № 18. S. 81–86. [in Ukrainian]

4. Erediuk N. Stratehichne partnerstvo Ukraina–SShA. [Strategic partnership Ukraine-USA] URL : <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/article/viewFile/3261/2936> [in Ukrainian]

5. Kalambet (Iudina) S. V., Kyrylenko B.O. Ekonomichna bezpeka yak bahatorivneva systema. [Economic security as a multi-level system] URL : http://economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/62.pdf [in Ukrainian]

6. «Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy» [The Law of Ukraine on National Security] Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2018 roku № 2469-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> [in Ukrainian]

7. Skoruk O. V. Ekonomichna bezpeka derzhavy: sutnist, skladovi elementy ta problemy zabezpechennia. [State policy of economic security of Ukraine in conditions of global instability] URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10961/1.pdf>. [in Ukrainian]

8. Tymoshenko O. V., Oleshko A. A. Derzhavna polityka ekonomichnoi bezpeky Ukrainy v umovakh hlobalnoi nestabilnosti. [Economic security as a component of the national security of the state] Ekonomika ta derzhava. 2018. № 9. S. 30–33. DOI: 10.32702/2306-6806.2018.9.30 [in Ukrainian]

9. Iaremko I. I. Ekonomichna bezpeka yak skladova natsionalnoi bezpeky derzhavy. [Economic security as a component of the national security of the state] URL : <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/22426/1/43-Yaremko-74-75.pdf>. [in Ukrainian]

10. Olha Garafonova, Hanna Zhosan, Viktoriia Marhasova , Nataliia Tkalenko, Kateryna Trukhachova MATRIX METHOD OF COMPETITIVE ANALYSIS OF THE RESULTS OF ECONOMIC ACTIVITY OF HOSPITALITY ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF STRATEGIZATION AND DIGITAL TRANSFORMATION. «MANAGEMENT THEORY AND STUDIES FOR RURAL BUSINESS AND INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT Volume43 Issue2 Page237-248» 2021 <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2355>

Стаття надійшла до редакції 29.03.2024